

LÄHEMAD ÜRITUSED

Neljapäeval, 3. jaanuaril kell 12.00 – ESAS seltsipäeval Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis on kohtumine teeneka maadlustreeneri **Heiki Tootsiga**.

Teisipäeval, 15. jaanuaril kell 17.00 – ESAS Tallinna osakonna õhtul, seekord Tallinna Õpetajate Majas (sissepääsuga mitte Raekoja platsi poolt, vaid Vene tn 5 olevast välisuksest, millel ukse peal Tallinna Õpetajate Maja ja lisatud Saadiku tuba), meenutavad oma elutee kümnendat kümnendit alustanud **Uno Aava** ja **Heino Sisask** spordiga käsikäes käidud pikalt teelt huvitavamaid juhtumusi.

Neljapäeval, 7. veebruaril kell 12.00 – ESAS seltsipäeval Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis on loodetavasti kohtumine talispordialade esindajaga.

Teisipäeval, 19. veebruaril kell 17.00 – ESAS Tallinna osakonna õhtul Tallinna Õpetajate Majas on oodata põnevat külalist.

Reedel, 22. veebruaril kell 13.00 – Vabaajakeskuses Metsa tn 10 Pärnu XXIV spordiajaloo päev, kus teemaks 110-aastane Eesti kergejõustik ja 80ndat eluaastat käiv legendaarne kergejõustikutreener Ando Palginõmm.

Neljapäeval, 7. märtsil kell 12.00 – ESAS seltsipäeval Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis on kohtumine kindlasti huvitava spordiinimesega.

Esmaspäeval (erandlikult), 18. märtsil kell 17.00 – ESAS Tallinna osakonna õhtul Tallinna Õpetajate Majas on kahtlemata huvipakkuv esineja.

NB! – Teatajas ilmunud informatsiooni ESAS ürituste kohta palume võtta osalemise kutsena, sest postikulude kokkuhoiu vajaduse tõttu iga ürituse kohta eraldi kutset ei järgne. Täpsemat infot ürituste kohta saab Eesti Spordiajaloo Seltsi kodulehelt – www.esas.ee või ESOMi kodulehelt – www.spordimuuseum.ee

KROONIKA

OLÜMPIAMEHE MEENUTUSED

ESAS seltsipäeval 4. oktoobril Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis oli kohtumine kahekordse olümpiamehe Enn Sellikuga (*pildil paremal*).

Oma juttu alustas ta meenutustega nendest aegadest, kui ta Iisaku koolipoisina alustas treeninguid Kohtla-Järve spordikooli Iisaku osakonnas Kuno Maiori juures. Koos koolivenna Ülo Kriisaga jätkusid tõsisemaid treeninguid juba Manfred Tõnissoni juhendamisel, kelle osa oma jooksukarjääris peab ta väga oluliseks. N Liidu koondise huviorbiiti jõudis ta 1972. aastal üleliidulise koolinoorte meistrina 1500 m jooksus. Järgmisel aastal oli ta juba Euroopa juunioride meister 5000 m jooksus ja X ülemaailmse noorsoofestivali võitja 3000 m jooksus. Sealt edasi jätkus edutee kuni jõudmiseni olümpiaareenile.

Olümpiamees arutles põhjalikult miks 1976. aastal Montrealis jäi 5000 m jooksu kohaks 11. ja Moskvas 10000 m 8. Nõukogude spordisüsteemi rataste vahel suhteliselt noorelt, alla 30-aastasena karjääri lõpetanud jooksumees on taksojuhi ameti kõrval ka treenerina siiani oma rikkalikke kogemusi edasi andnud ja mitmed tema õpilased on jõudnud Eesti paremikkku. Siiski pole kerkinud senini staierit, kes oleks suutnud tema nimel juba üle 40 aasta olevatele 5 ja 10 kilomeetri jooksu Eesti rekorditele ohtlikuks saada.

KÜLAS SUURMEISTER KAIDO KÜLAOTS

Merike Rõtova

Tallinna osakonna seltsiõhtul Nõmme kultuurikeskuses paiknevas kohvikus Kardemon oli 16. oktoobril külas maletaja, suurmeister Kaido Külaots (*pildil*). Meie spordiajaloo huvilised on üsna hästi kursis Eesti male varasemate tulemustega. Ei ole unustatud Paul Kerese võitu AVRO turniiril 80 aastat tagasi 1938 ja meie maletajate hiilgesaavutust, pronksmedaleid Buenos Airese maleolümpial 1939. Teatakse peast Paul Kerese pretendente turniire, aga ka meie naismaletajate Salme Rootare ja Maaja Ranniku saavutusi.

Kuna praegu Spordilehe puudumisel spordiinfo jääb suures osas internetipõhiseks, siis aga võib selguda, et spordihuviline netiavarustes nii palju surfata ei jõua, et kõigi aladega jooksvalt kursis olla.

Lünkade täitmiseks meie maleelu puuduvates küsimustes oligi külla palutud meie praegune esimaletaja Kaido Külaots. Sündinud on ta 1976, seega aasta pärast Paul Kerese surma. Kasvas ta Pärnu külje all Paikusel. Kuigi pikk kasv ja head füüsilised võimed oleksid võinud eeldada korvpalli eelistamist, jäi noormees siiski malelaua puunuppe liigutama. Eeskujuks oli ka kirimaletajast isa Aare Külaots, kelle partiianalüüse Kaido juba väiksena jälgis. Male juurde jäämist innustas ka see, et ta üha sagedamini võitis.

Noorpõlve tipptulemuseks jäi 1993. aastal Bratislavas kuni 18-aastaste MMil võidetud pronksmedal. Ta jagas seal punktisummaga koguni 1.-3. kohta, kolmas oli ta vaid lisanäitajate tõttu.

Eesti meister on Kaido Külaots olnud kaheksa korda. Nii palju vabariigi esimaletaja tiitleid on ka Iivo Neil, teistel meie maletajatel vähem. Kaido ütleb, et selle üheksanda kuldmedali kavatseb ta ka kindlalt kätte saada.

Paar aastat tagasi võitis Kaido Külaots FIDE Balti tsooniturniiride tsükli (kolm turniiri vastavalt Eestis, Lätis ja Leedus) saavutades sellega Baltimaade esinumbri tiitli. Lähiminevikust hindab ta eriti esikohta käesoleval aastal Budapestis tugeval rahvusvahelisel turniiril.

Huvipakkuvad olid ka suurmeisteri muljed hiljutiselt maleolümpialt Batumis, kus ta mängis Eesti meeskonna esimest lauda. Ka sellest võistlusest ju meie ajakirjanduses eriti palju juttu ei olnud. 1939. aasta Buenos Airese ajad meie jaoks vaevalt kunagi tagasi tulevad. Male kandepind maailmas on väga laienenud. Meeskondi mängis 185, Eesti sai 54. koha. Kaido arvates on see koht meie jaoks enam-vähem võimaluste kohane. Treenerina oli kaasas Jaan Ehvest, kes ise kahjuks Eesti eest mängida ei saa, kuna ta juba aastaid maletab USA lipu all. Saadi

teada, et tänapäeval on probleemiks elektrooniliste abivahendite kasutamine. Seepärast ei tohi nüüd olümpial võistlejal mängusaali sisenedes kaasas olla mobiiltelefoni, käekella ja isegi mitte pastapliiatsit!

Kaido Külaots (*pildil*) on edukalt tegutsenud ka meie paremate noor-maletajate treenerina. Talle on tänu võlgu Ottomar Ladva ja Mai Narva. Samuti on ta treeninud Soome rahvuskoondist.

Esitati ka hulgaliselt küsimusi:

Milline on tema skoor Ehlvesti vastu? Üks kaotus, üks võit, ülejäänud viigid.

Kas ta mängib ka pimemalet? Vahel ikka. Mõnikord lihtsalt pole malendeid käepärast. Ta tuletas meelde, kuidas nad nii peast mängisid Mai Narvaga laevakohvikus talvel Stockholmist Rilton Cup'i turniirilt naastes.

Juttu oli ka maailmamalest. Kokkutulnuile näidati maailmameister Magnus Carlseni (Norra) ja tiitlipretendent Fabiano Caruana (USA) pilte. Need kaks meest mängivad tänavu novembris Londonis MMmatši (*täna teame, et norralane kaitses viikidega lõppenud põhimatši järel kiirpartiide võiduga tiitlit – toim.*). Väga kena oli pildil ka hiinlanna Ju Wenjun, naiste praegune malemaailmameister.

ILMUS JÕGEVA JÄÄHOKI SUURTEOS

Daimar Lell

Meie seltsi auliige, spordi- ja kirjamees Tiit Lääne tähistas 21. oktoobril oma 60. sünnipäeva. Ühe kopsaka kingituse tegi juubilar endale ise. Nimelt oli Tiit Lääne 20. oktoobriks Jõgevale Betti Alveri muuseumisse kokku kutsunud Jõgeva jäähokis osalenuid ning kaasaelanuid, et esitleda oma tõelist suurteost (lisaks põhjalikkusele A4 formaat ja 496 lehekülge) „Jäähoki pühamu. Jõgeva jäähoki 1945-2018“.

Raamatu tutvustuses ütleb autor: „Eesti külmapealinna Jõgeva tunnus-märkideks on aastate jooksul olnud ka hokikepp ja litter. Väike Jõgeva tõusis sõjajärgsetel aastatel kiiresti jäähokis suurte tegijate sekka. Hokist kujunes mäng, mida pidi Jõgeval oskama igaüks. Sellest mehisest spordialast kujunes siin omamoodi nähtus kogu Eesti spordielus“. Tiit Lääne ongi Jõgeva jäähoki

hooaegade kaupa tükkideks võtnud – lugeja saab ülevaate ala algusest ja arengust Jõgeval, kümnetest persoonidest, muredest ja rõõmudest, lisaks rikkalikult fotosid ja statistikat, ka põnevat kronoloogiat. Ei puudu isegi hooaegade keskmised temperatuurid ja ilmaülevaated! Raamatu lõpuosas on Lääne küll sunnitud tõdema, et „sel hooajal Jõgeval enam hokit ei mängitud“, kuid optimism, et olukord muutub, on siiski olemas.

Pildil Tiit Lääne andmas autogrammi ühele teisele Jõgevamaa spordiraamatule – „Jõgevamaa spordielu – algusest tänaseni“ 1. osale (2013)

Raamatu valmimine võttis aega üle 43(!) aasta. Eessõnas ütleb autor, et alguse sai kõik ühe koolipoisi siirast hokivaimustusest 1975. aastal. Sealt alates on hokikillud kogunenud. Eks ole ju meie üks viljakamaid spordist kirjutajaid tegelikult varemgi jäähokist raamatuid („Jõejaält jäähallidesse“, „Jäähoki ABC“, „Jäähoki Eestis ja maailmas“) kokku pannud, kuid äsjailmunut võib kahtluseta elutööks pidada.

MAADLUSJUTUD ENN TÕNISSONIGA

Kuna ka novembrikuu seltsipäeval ei saanud teoks loodetud kohtumine Tartu valla spordijuhi Toomas Rosenbergiga, siis oli 1. novembril spordimuuseumis kuulajate ees teenekas maadlustreener Enn Tõnisson (*pildil*).

Esineja alustas oma sporditee ülevaadet meenutustega koolipõlvest, kui tegi esimest tutvust maadlusega ja ka tõstmisega. Eesti noortemeistriks tuligi ta 1961. aastal just helveskaalu tõstmises. Peale Tartu VIII keskkooli lõpetamist astus Kehakultuuri-teaduskonda, kuid vene kroonu katkestas

kolmeks aastaks õpingud ja nii algas ta treeneritöö 1970. aastal KKT lõpetamise järel. Tervelt 20-neks aastaks jäi ta truuks Tööjõureservidele, siis järgnes töö Vanalinna spordikoolis ja aastast 1992 TÜ Akadeemilises spordiklubis ning ühtlasi KKT maadlusõppejõuna.

Treeneritöö kõrval on Enn Tõnisson olnud hinnatud maadluskohtunik peasekretäri ametipostil, kus Jaan Jaago, Kristjan Palusalu, Eduard Pütsepa ja Avo Talpase mälestusvõistluste peasekretärina tegutsemist saab mõõta juba aastakümnetega.

SELTSI AASTAKOOSOLEK JA KONVERENTS

Viive Reesar

Erinevalt tavapärasest Seltsi sünnipäeva tähistamisest Tartus, toimus seekord 28. novembri ESAS üldkogu Tallinna Tehnikakõrgkooli aulas. Põhjuse selleks andis üldkogu koosolekule järgnenud konverentsi teema – tehnikasport.

Seltsi täiskogu koosolekul tegi Seltsi esimees Enn Mainla ülevaate kahe üldkogu vahelise perioodi tegevusest (*allpool lühendatult*):

Rääkides seltsi tegevusest 2018. aastal, püüan keskenduda viimasele poolele aastale, et mitte korrata maikuu koosolekul kuuldut.

Ka suvekuudel oli seltsi juhatuses esimehe kõrval ametis Tallinna osakonna eesotsast Rein Järva ja Hillar Karm ning Pärnu mees Enn Hallik ja Tartust Aare Oja. Seega on juhatus endiselt viieliikmeline ja loodetavasti ka oma ülesannetega toime tulnud, aga eks sellele annate hinnangu teie.

Seltsi liikmeskond on vahepeal paraku pisut kahanenud. Meie hulgast lahkus Helmut Valgma ja kui nüüd siis liikmed kokku lugeda, saame numbri 133.

Juhatus pidas nõu peamiselt nii elektroonilisel kui telefoni teel. kuid nädal tagasi kohtusime Tallinnas ka vahetult.

Seltsipäevi mahub kõnealusesse perioodi neli. Juunis olid kuulajate ees kümnevõistluse uus lootus Karel Tilga koos oma treeneri Jaan Tiitsaarega. Septembris rääkis spordijuttu Tartu spordipealik Veljo Lamp, oktoobris meenutas oma sporditeed kahekordne olümpiamees Enn Sellik ja novembrikuu seltsipäeval kohtuti staažika maadlustreeneri Enn Tõnissoniga.

Varsti hakkame rääkima autopordist ja ka Estoniatest, kuid vast kõik ei tea, et need Eestimaised võidusõiduautod konstrueeris Ants Seiler, kelle hukkumisest Bikernieki ringrajal möödus 2. juunil 50 aastat. Tema sõbra ja aatekaaslase Uno Aava organiseerimisel kohtuti sellel päeval Tartus, Pauluse kalmistul, et seda suurepäraselt võidusõitjat ja konstruktorit meenutada.

Nagu ikka, aitas juba 17. korda suvevaheajaga täita suvekool, mis seekord toimus Käärikul ja seoses sellega olid ka jutud Käärikuteemalised. Koolitundides jagasid teadmisi üks kohalikke haldusjuhte Avo Orav, Fred Kudu poeg Peeter Kudu, sportlasena ja spordiarstina Käärikul palju päevi veetnud Toomas Savi ja

lõpuks haris meid inimsuhete teemal Tiina Naarits-Linn.

Suve sisse mahtus ka rahvusvahelises plaanis olulisel teadusüritusel osalemine – nimelt juulis Saksamaal, Münsteris toimunud ISHPESi, so rahvusvahelise spordi ja kehalise kasvatuses ajaloo ühingu XIX kongressil esinesid Eesti neljaliikmelise delegatsiooni koosseisus ka kaks meie seltsi esindajat, Daimar Lell ja Enn Mainla oma ettekannetega.

Seltsi tegemistega on arvatavasti kõik kursis ka ESAS Teataja vahendusel, mida kõnesoleval perioodil ilmus järjekordsed kaks numbrit (nr. 86 ja 87, koostas ja toimetas Enn Mainla).

Spordiajaloosõbra raamaturiigilisse lisandus seltsi liikmetelt jälle mõnigi sisukas väljaanne. Tavapäraseks on üheks autoriks, keda saab nimetada, Tiit Lääne, seekord raamatuga Jõgevamaa jäähokist.

Kui veel kevadel tundsi muret ja olime teadmatuses, mis seisus on Eesti akadeemilise spordiajaloo koostamine, siis selles küsimuses on viimastel kuudel toimunud üsnagi suured arengud. Nimelt Spordi- ja Olümpiamuuseum on kohekohe ilmutamas Eesti spordiajaloo akadeemilist väljaannet, mille põhiautoriteks on muuseumi teadurid Kalle Voolaid ja Kaarel Antons.

Tore on veel see, et ühe ajalooraamatu asemel on oodata koguni kahte. Meie seltsikaaslasel Märt Ibrusel on valmis vabariigi 100. juubeliaasta raamatusarjas järgmisel aastal ilmuva sadat spordiaastat käsitleva raamatu käsikiri, mida on asunud toimetama teine meie seltsikaaslane – Daimar Lell.

Mõni sõna ka seltsi finantsolukorrast. Õnneks pole me seis väga kurta kuna kultuurkapital pole meid viimasel ajal ühegi kvartali rahajagamisel unustanud. Uuele aastale läheme vastu ilmselt paraja pluss-saldoga. Meeldetuletus parandas pisut ka liikmemaksude laekumist ja tahaks loota, et aastavahetusele enam võlgnikke vastu ei lähe ja juhatuse otsustest säästetud. Ja ega see pisike tõrvatilk suuda meepotti veel rikkuda, sest on endiselt mitmeid seltsikaaslasi, kes koos liikmemaksuga ka lisaks toetussumma teele saadavad. Siinkohal suur tänu neile!

Lõpetuseks tänan kõiki seltsikaaslasi ja muidugi eelkõige juhatuse liikmeid, kes on oma aega ja vaeva panustanud, et meie ühine ettevõtmine seltsi näol ikka edeneks. Aitäh!

Seda ülevaadet täiendas Tallinna osakonna tegevusega TO esimees Rein Järva (allpool lühendatult):

Vaadates tagasi möödunud aastasse, võib öelda, et seltsi Tallinna osakonna liikmed on olnud tegusad kokkutulijad igakuistel seltsiõhtutel, osalejaid on alati 20–30 vahel. See on tore ja tunnustust vääriv. Samas peab tõdema, et liikmete keskmine vanus aasta-aastalt tõuseb ja see pärsib meie põhitegevust. Järjest vähem, mõne üksiku erandiga välja arvatud, meie liikmeid võtab ette mingi spordiajaloalise uurimusteema ja selle avaldamise. Siit tulenebki hädavajadus seltsi liikmeskonna noorendamiseks, vähemalt keskeas põlvkonna kaasa haaramiseks. Vastasel juhul oleme väljasurev ühendus. Potentsiaalselt võiks

kaasa haarata endisi spordiajakirjanikke või endisi spordijuhte või ka mälumängureid ja lõpuks igaühte, aga ühe väikese eeltingimusega – kellel on mitte ainult huvi Eesti spordiajaloo vastu, aga ka soodumus midagi uurida. Ainult niimoodi saaksime liikmeskonda veidi noorendada ja tegusamaks muuta.

Tallinna Tehnikakõrgkooli aulas Rein Järva kõnelemas seltsikaaslaste ees

Teemasid, mida võiks uurida oleks küll ja küll. Toon siinkohal näited: 1. On veel mõningaid spordialasid, kus meil ei ole ala kohta ajalooraamatuid, näiteks vehklemine (meie trumpala), käsipall, lauatenis (tõsi, mõni väiketrükis ilmunud), purjetamine vee ja jää peal, ka jalgpall (viimane poolsajand) ja neid alasid on veel; 2. Eesti spordi leksikon, kus põhiliselt võiks ära kaardistada Eestis läbi aegade peetuid ja peetavaid võistlusi; 3. Spordialaliitude juhid ja koosseisud läbi aegade (Toivo Viilep on veespordis seda teinud, ise tegin ka korvpallis). Olgem ausad, ega sportlane koos treeneriga ei suuda ilma spordijuhi ja vajaliku taustata suurt tulemust teha – seepärast peaks teadma ja mäletama ka spordialade juhte; 4. Või näiteks niisugune teema – meil on läbi aegade spordist ilmunud trükiajakirjandust ja kui ajakirjadel on veel sisukorrad, kust midagi üles leida, siis ajalehtedes ju pole. Võiks ette võtta ja ära kaardistada tähtsamad lood Eesti spordist, eriti näiteks persoonilood ja teha selle kohta koondnimistu, mis oleks suureks abiks uurijale nii praegu kui tulevikus. Selline tegevus oleks jõukohane ka vanemas ead seltsikaaslastele; 5. Muidugi minu juba varem välja käidud mõte „Eesti spordi aastaraamatu“ koostamine aastaist 1956 kuni 1987. 1918-st kuni 1955-ni oleme ära teinud ja 1988-st ehk laulva revolutsiooni aastast algas juba uuem Eesti ajastu, mis kajastus ka statistikakogumikes. Sellised mõtted on siis Tallinna osakonna juhi peas, mida siinkohal teiega jagan.

Tallinna osakonna seltsiõhtud on alati olnud huvitavad, põhiliselt on õhtuid sisustanud külalisesinejad. Maikuus oli külaliseks endine maadlusmeister Ants Nisu. Pärast suvepausi kuulasime septembris korvpalli eksmaailmameistrit Heino Endenit ja oktoobris male suurmeistrit Kaido Külaotsa.

Lõpetuseks tooksin välja mõned inimesed, kes minule teadaolevalt on olnud tegusad varsti juba lõppeval aastal. Henno Linn jätkas oma suurt spordiühingu Dünamo teemat ja see vormub kindlasti raamatuks. Merike Rõtova tegi ära suure töö malepublitsisti Gennadi Sossonko maleraamatu eestistamisel – tõlkimisel. Uno Aava oma väarikas vanuses oli tubli täna peagi järgneva tehnikaspordi alase ajalookonverentsi ettevalmistamisel. Rein Tammis on üles näidanud aktiivsust Keila spordi, eriti pesapalli ajaloo uurimisel, samuti autode mitmevõistluse teema uurimisel. Väarikas eas Erlend Teemägi on ikka pidevalt olnud tegus väiksemate projektide kallal, samuti enda mälestuste koostamisel. Aarand Roos üllatas meid hoopis iselaadse trükisega. Viive Reesar on meie osakonna hea kooshoidja ja asjaajaja ka rahalistes küsimustes. Soovin kõigile seltsiliikmeile jätkuvalt palju tervist meie ühise lemmiktegevuse edendamisel.

Pärast aruannete ettekandmist andis Enn Mainla Seltsi täiskogu koosoleku otsuse alusel aastatepikkuse aktiivse ja kohusetundliku tegevuse eest **Heldur Tuulemäele** (pildil) üle ESAS-i auliikme tunnustuskirja ja sellekohase meene. Kiidutunnistuse pälvisid kolm seltsi varasemat auliiget: hiljuti 90. juubelit tähistanud väsimatu tehnikaspordiajaloo eestvedaja **Uno Aava** koos seltsikaaslaste poolt roolirattakujulise tunnustusmeenega, mõni aeg varem 60. juubelini jõudnud ja Jõgeva jäähokiajaloo kirja pannud **Tiit Lääne** ning naiste võimlemise ajaloo talletaja **Linda Jaanson**. Tänukirju anti seekorda välja kümnele aasta jooksul enam silma paistnud seltsiliikmele: **Enn Hallik, Märt Ibrus, Henno Linn, Viive Reesar, Rene Rinaldo, Aarand Roos, Juhan Sein, Rein Tammis ja Erlend Teemägi.**

Peale väikest vaheaega kogunes saali juba rohkem rahvast osalema ESAS XIII spordiajaloo konverentsil. Kõigepealt andis moderaatorina tegutsenud Rein Järva sõna tervituseks ja konverentsi avamiseks ESAS-i esimehele Enn Mainlale, kes rõhutas Uno Aava kaalukat panust tehnikaspordialase konverentsi korraldamisse ja Juhan Seina osa tema abistamisel, eriti konverentsile nii väarika toimumispaiga kindlustamisel.

Konverentsist osavõtjad Tallinna Tehnikakõrgkooli aulas

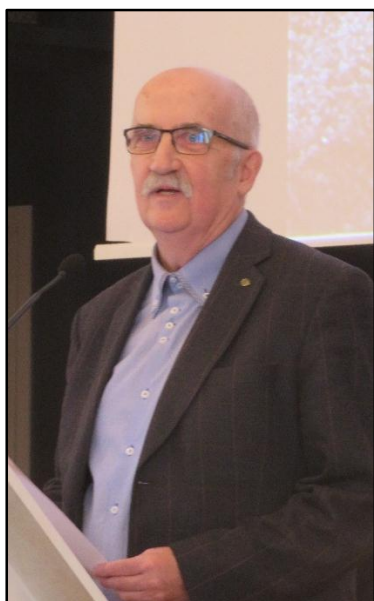
Siis asuti ettekannete juurde. Konverentsi põhiettekannde tegi Eesti 20. sajandi parimaks rallimeheks valitud **Uno Aava**, kes andis ülevaate Eesti spordi käekäigust NSV Liidu sõjalis-tehniliste spordialade spartakiaadidel aastatel 1958–1986. Põhjalikust ettekandest selgus, et Eesti tehnikasportlased on N Liidu suurvõistlustel alati püüdnud piiratud võimaluste kiuste anda endast maksimumi ja nii mõnigi kord on suudetud tõusta ka autasustamispodiumile.

Kõnepuldis Uno Aava, laua taga moderaator Rein Järva

Järgnevalt said sõna spartakiaadidest osavõtnud tehnikasportlased. Allpool lühidalt räägitust:

Kalle Allik (veoautokross): *Olen sündinud Viljandis ja elan ka praegu Viljandis. Veoautokrosside sünnikohaks loetaksegi Viljandit. Eesti esimeseks veoautokrossi meistriks tuli Tõnu Evert. Spartakiaadidel olid edukad aastad 1970 (5. spartakiaad Kirovogradis) ja 1975 (6. spartakiaad Uljanovskis) – võideti 2. koht. 1976. aastal konsulteerisime TPI autospetsialistidega ja saime ligi ka ZIL-i tehase peakonveierile, kus monteeriti autosid. Siiski 1979. aastal 7. spartakiaadil taandusime 5. kohale. Edaspidi N Liidus veoautokross keelustati kuna leiti, et veoautod vedagu parem vilja. Antud spordiala on meil perekondlik ehk suguvõsa „probleem“. Praegu võistleb vanem poeg Andres Allik klassis GAZ-53, noorem poeg – sõiduautodel. Ise uurin veoautokrossi ajalugu. Kellel on olemas sellekohast ajaloolist materjali, palun võtke ühendust.*

Kalle Allik

Imand Kompus

Jüri Raudsik

Imand Kompus (allveeujumine): *Alustasin 1964. aastal TPI-s. Võistlusalasid oli palju. 1969. aastal lisandusid ujumisalad, kiirusalad ja orienteerumine. Parimad aastad olid 1970–1971. NL-i koondises võistlesin 12 korda. Esimest korda osalesin 1967. aastal ja tulin kohe võitjaks. Aastal 1971 täitsin suurmeistri nõuded.*

Jüri Raudsik (motosport): *Olen Valga poiss. Alustasin 14-aastaselt ALMAVÜ Tehnikaklubis, hiljem jätkasin Tallinna Tööjõureservides Lembit Teesalu soovitusel ringrajasõitjana. NL-i koondises olin aastail 1978–1991 võitsin 250 cm³, 350 cm³ A ja B klassis ning superbike'i klassis kokku 9 kulda, 3 hõbedat ja 5 pronksi. Praegu tegelen Lõuna-Eestis ja Tallinnas kinnisvaraga.*

Aadu Kroon (kartautosport): *Minu NL-i võistlustest oli meeldejääv 1979. aasta (7. spartakiaad Lätis, Rezeknes), kus osalesid kõik masinaklassid ja iga klassi parima tulemus läks arvesse. Eesti sai Läti ja Moskva järel 3. koha. Minu enda saavutuseks jäi rahvusvahelise klassi 6. koht.*

Juhan Kasemaa (autoralli): Autospordiga alustasin 1970. aastal. NL-i meistrivõistlustel 1980. aastal võitsin kuni 1300 cm³ klassis, 1981. aastal 7. klassis ja 1983. aastal 8. klassis hõbeda. Meeskonnarallid olid emotsionaalsed. Treeninglaagrid olid olulised, pealegi sealt saadi dressid ja meeneks isegi suusad.

Üllar Põvvat (veemotosport): Olen Tartu poiss. Alustasin harrastamist 1973. aastal. Plusspoolele jäi NL-i karikavõistluste võit O-350 klassis (1990–1991). 1975. aastal (6. spartakiaadil) lisandusid võistlusaladele püssilaskmine ja granaadivise, mis õigustas nimetuses sõna „sõjalis-“. 2000. aastal lõpetasin võistlemise ja praegu tegelen noorte treenimisega. Mingit väljastpoolt toetuse me praktiliselt ei saa, ise valmistame paadid ja hangime varustuse. Ka mu poeg käib sama rada.

Aadu Kroon

Juhan Kasemaa

Üllar Põvvat

Rein Tammis

Priit Pallo

Juhan Sein

Rein Tammis (mitmevõistlus): 1965. aasta augustis Frunzes osaleti esmakordselt NL-i 3. spartakiaadil. 17 võistkonna seas tuli võitjaks Moskva, Eesti pidi leppima 8. kohaga. 1968. aastal lisati võistlusaladele granaadivise ja laskmine. Laskemoona ja püssidega kindlustas võistluste korraldaja. Püssid loositi, anti 3 proovilasku ja kohe 10 võistluslasku otsa. See oli tõeline õnnemäng nagu iseloomustas pronksivõitja Aino Saareoks-Kivimaa. 1969. aastal Novokuznetskisse tõestasime Eesti autosportlaste tugevust – Eesti tuli NL-i meistriks. 1970. aastal 5. spartakiaadil Jerevanis võideti meeskondlik kolmas koht, võitis Ukraina. 1975. aastal 6. spartakiaadil Taškendis tuli Eesti 6. kohale ja järgmisel spartakiaadil 1979. aastal Bakuus tuli leppida 10. kohaga.

Priit Pallo (autosportlased 1986. aastal 9. spartakiaadil): 1986. aastal olin 9. spartakiaadil Bikernikis võistlejate esindaja-vanemtreener. Autode ringraja-sõitjad tõid Eesti koondisele esimese koha punktid. Toivo Asmer võitis vormel eastern klassis Estonia-21 10-l kuldmedali ja Toomas Napa Estonia-20 10-l hõbemedali. Seeriaautode ringrajasõidus sai Eesti võistkondlikult 8. koha. Autokrossis võideti võistkondlik esimene koht. Autorallit sõideti Leedumaa teedel ja saadi võistkondlik teine koht. Moskvitši mootoriga bagiautodel võideti kuldmedal. X-klassis tuldi neljandaks. Kardisõidus saadi võistkondlik 2. koht, Sojuz-2 klassis võideti kuld- ja pronksmedal.

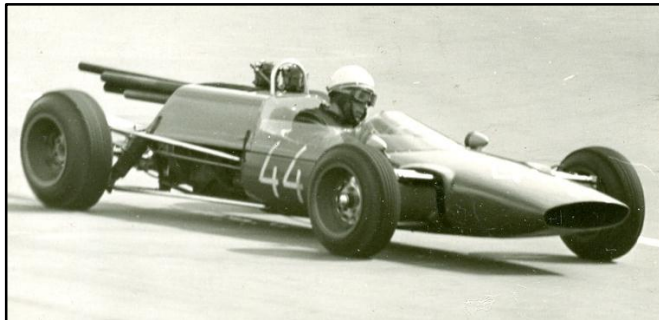
Juhan Sein (autoringrada, sportlased Estoniatel): Enamik siinviibijaist on „olümpi-alased“, see tähendab – on tegelenud ihulise liikumise ehk kehakultuuriga. Mina tahan teile rääkida aga tehnikaspordist ja nimelt Eesti vormelisõitjate mehetegudest kõne all olevatel spartakiaadidel. Kehakultuurlastel oli kodus kindlasti oma ala treener. Kui ta pääses Liidu koondisesse, siis veel mitu tükki, pluss veel massöör ja tohter takka pihta. Autosportlane nägi Tõnismäe spordi-dispanseris oma spordiarsti vaid siis, kui tuli võistluste registreerimislehele templit saama. Kui siiski nägi: tavaliselt käis keegi, kellel auto juures vähem teha, jooksupiir läbi ja märgistas kõik osalejad. Ehkki vormelisõidus pääseb pjedestaalile vaid üks sõitja, autorallis näiteks kaks ja jalgpallis 22, siis peale võidusõitja aitab medalit „vermida“ päris mitu meest. Näiteks 2. spartakiaadil Ants Seilerile kulla toonud auto Estonia 3 valmistamisel oli hõivatud Tallinna Autoremonditehases ligi 50 spetsialisti.

*Juhan Sein räägib, Rein Järva istub,
taustaks Estonia 3*

Võistlustel püüdis iga piloot oma sõpru kaasa haarata palju sai. Keegi selle eest tol ajal raha ei küsinud ja raha puuduse taha ei jäänud ka ükski võidusõit pidamata. Mehaanikul pidid olema vaid kiired käed ja suur armastus asja vastu nagu sõitjalgi. Küll elu õpetas! Näiteks olümpiavõitja Aavo Pikkuus kandis mitu autot maha, enne kui sõidu selgeks sai.

Auto Estonia 12 ei saanud kehvem olla oma eelkäijast ja sõidutas Enn Griffeli 1965. aastal hõbedale. 1967 ja 1970 ei peetud vormelisõitjaid osalemise väärilisteks, või arvati, et nüüd tulevad eestlased ja teevad „puhta vuugi“, nagu see oli juhtunud mitmel NL meistrivõistlusel. 1975 võeti julgus kokku ja vormelid lülitati taas spartakiaadi kavva. Oh oleks nad seda ette aimanud! „Estonia“ perekond passis kurvi taga ja esimesel võimalusel oli Estonia 16M (pilt vasakul) kõige kõrgemal pjedestaali astmel, muidugi koos Enn Griffeliga. Temast ei saanud maha jääda ka suurem vend, 2,5 liitrine Estonia 14 (pilt paremal), turjal Madis Laiv. Hõbeda sai Raul Sarap (Estonia 15) ja pronksi Jukk Reintam (Estonia 19).

Nelja aasta pärast hakkas sõitjate põlvkond vahetuma. Ent autode mudelid vahetusid pea iga aasta. Kuulus ooperimaa Itaalia ulatas oma abistava käe sotsialismi ülesehitajatele: Togliati tehase mootorid (Estonia 18) olid forsseerimisele palju altimad kui Bayer Motor Werke järgi kopeeritud Moskvitš-412. Žiguli mootorid tulid, et jääda. Mudel Estonia 21 (pildil) püsis Estoniate peres kuus aastat ja teda tehti kokku 316 eksemplari.

Kokku võideti Estoniatel spartakiaadidelt 12 (5+5+2) medalit, kuid võttes arvesse ka NL meistrivõistlused ja sotsialismimaade karikavõistlused, siis kogunes medaleid tervelt 97 (32+39+26) 30 aasta (1958–1988) jooksul.

Viimase ettekandena tutvustas **Rico Jaanipere** (pildil) Formula Student võidusõiduautode sünni ja käekäiku teiste maade tudengite kätetöö konkurents. Tuli ilmsiks, et Tallinna Tehnikakõrgkooli ja Tallinna Tehnikaülikooli koostöös valmivad elektrimootoriga sõiduriistad löövad kenasti läbi tihedas võistluses ja nii mõnestki tudengist-autoehitajast on saanud hinnatud spetsialist autotööstuses.

Pärast ettekannete kuulamist oli konverentsist osavõtjatel võimalus tutvuda Tallinna Tehnikakõrgkooli laboratooriumitega, kus oli võimalik näha tudengite poolt valmistatud voolujoonelisi kauneid võidusõiduautosid ja robotsüsteeme.

Juhan Sein (vasakul esiplaanil) andmas Formula Student võidusõiduauto juures selgitusi, kuulavad (vasakult) Rein Järva, Kalle Allik, Aadu Kroon, Erlend Teemägi, Rein Tammis, Heiti-Hillar Karm, ..., ..., Ilmar Taluste, Henn Karits ja Peeter Böcler

Konverentsi korraldamise ja selle ladusa läbiviimise heaks andsid oma panuse Uno Aava, Juhan Sein, Rein Järva ja Enn Mainla. Suured tänud neile!

LIDIA UUSTAL 100

ESAS 6. detsembri seltsipäeval (*pildil vaade saali*) Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis meenutati teenekat iluvõimlemispedagoogi Lidia Uustali. Põhjuse selleks andis fakt, et 6. juunil 2012. aastal meie hulgast lahkunu oleks selle aasta 23. detsembril ta saanud 100 aastaseks.

Lidia Uustali (*pildil oma 90. sünnipäeval spordimuuseumis*) panust Eesti iluvõimlemise arengusse on raske üle hinnata. Sündinud 23. detsembril 1918. aastal Albu vallas Järvamaal, õppis ta Tartus tütarlaste gümnaasiumis. Koolipõlves huvitus võimlemisest ja see viis ta õppima Tartu Ülikooli Kehalise Kasvatuse Instituuti (KKI), mille lõpetas 2. lennuga 1940. aastal. Oma lennus oli Uustal (toona Kütt) üks põhjalikuma tantsulise ettevalmistusega neiu. Juba gümnaasiumipõlves oli ta omandanud Paula Roove tantsustuudios rütmilisplastilist liikumist. Hiljem kuulus ta Ida Urbeli tantsurühma ning esines II maailmasõja ajal "Vanemuise" tantsulavastustes. Lisaks töötas ta pärast ülikooli lõpetamist 1941–1944 Tartu gümnaasiumides kehalise kasvatuse õpetajana. 1945. aastal sai temast aga rohkem kui kolmeks aastakümneks Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskonna iluvõimlemise õppejõud ja treener, kes jagas selle kauni spordiala saladusi sadadele õpilastele ja viis sporditippu mitu põlvkonda iluvõimlejaid.

Meenutuspäeva avasõnad lausused Eesti Spordiajaloo Seltsi esimees Enn Mainla ja Sporditeaduste ja füsioteraapia instituudi juhataja, professor Priit Kaasik. Põhiettekanne Lidia Uustali hindamatust tööst KKT õppejõuna iluvõimlemise arendamisel tegi meenutuspäeva korraldamise initsiaator ja põhivaevanägija, tema õpilane ja pikaaegne kolleeg võimlemiskateedris Linda Jaanson. Lidia Uustali treeneritööd Eesti iluvõimlemise meistrite kasvatajana meenutasid tema kõige edukamad õpilased, mitmekordsed Eesti iluvõimlemise (*tookordne ala nimetus oli – kunstiline võimlemine*) meistrid Maire Visnapuu-Kamarik ja Silja Sahva-Pilv.

Linda Jaanson ja Maire Kamarik

Silja Pilv

Reet Sahku

Tene-Riin Vaarmann

Ksenia Benjuh

Mare Vene

Lidia Uustali võimlemisalanee tegevus pensionipõlves oli võimlemispedagoogi Reet Ots-Sahku teemaks. Lõpetuseks andis Eesti Võimlemisliidu peasekretär Tene-Riin Vaarmann ülevaate iluvõimlemisest tänapäeva Eestis.

Järgnenud sõnavõttude osas astusid üles Eestis spordivallas esimesena kandidaadikraadini (1955) jõudnud sporditeadlane Ksenia Rohtmets-Benjuh, kehakultuuriteaduskonna pikaajaline töötaja Mare Vene ja rühmvõimlemise maailmameister Janika Mölder.

Meenutuspäeva jätk kohvitas taga tõi välja veel mõnegi tahu Lidia Uustali pikalt ja sisukalt eluteelt.

EESTI SPORDI LUGU

Sellise pealkirjaga raamatut esitles Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum Tallinnas Kristiine keskuses 6. detsembril ja järgmisel päeval oma majas Tartus. Muuseum on tutvustanud värskelt ilmunud trükist nii:

EV100 raames ilmuv "Eesti spordi lugu" on oluline verstapost kogu Eesti spordi jaoks – ühtki nii põhjalikku tervikkäsitlust Eesti spordist varasemalt ilmunud ei ole. Raamatusse on saanud Eesti spordiajaloo kõige olulisemad etapid juba 19. sajandist alates.

Muuseum on mitme aasta pikkuse töö tulemusena kaante vahele saanud tõelise spordisõbra raudvara. Raamat on heas mõttes akadeemiline – objektiivne ja viidetega, aga mitte igava akadeemilise tekstiga. Sekka tohtu valik fotomaterjali, millest suurt osa ei ole veel kusagil avaldatud. Sajandi ja veelgi pikema aja spordi lugu on lõpuks ometi valmis saanud ja võiks olla kohustuslik trükis kõikide spordisõprade raamaturiilil.

Raamatu autoriteks on spordimuuseumi spordiajaloolased Kalle Voolaid ja

Kaarel Antons (*pildil vastavalt vasakul ja paremal*), kes esitlusel tutvustas raamatut lähemalt. Antonsi sõnul on kauaoodatud teos eriline just laiapõhjalise üldvaate tõttu. «*Ma usun, et spordiraamat heas mõttes korrastab meie arusaama Eesti spordist, just spordiloo üldise kulgemise mõttes, mitte vaid ala või isikute kaupa,*» rääkis Antons. «*Samal ajal on see üldine kulgemine esitletud sellisel kujul, et raamatut oleks hea ja huvitav lugeda nii kooliõpilastel kui ka süvahuvilisest spordisõbral.*»

Mahuka, 446-leheküljelise Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi väljaande sünnile andsid oma panuse toimetaja-retsensentidena ka spordiajaloo seltsi liikmed Enn Mainla, Aare Oja ja Rait Männik, kes koostas ka raamatu lisad. Eesti spordi loo valmimisele ühel või teisel viisil kaasaaidanute hulgas on autorid tänuga ära märkinud mitmeid seltsi liikmeid: Märt Ibrus, Rein Järva, Valeri Maksimov, Matis Song, Jaak Valdre ja Johannes Vedru.

Spordisõber leiab värsket trükise raamatukauplustest üle Eesti, kuid spordimuuseumi poes Tartus on hind praegu kõige soodsam – 25 eurot.

SPORDIAASTA TÄHED

Spordiaastat 2018 lõpetav gala „EV100 Spordiaasta Tähed“ toimus 26. detsembril Saku suurhallis, kuhu kogunenud ligi neljatuhande silmapaari ees jagati kõigepealt välja Eesti Kultuurkapitali aastaauhinnad. Eesti Kultuurkapitali nõukogu esimees, kultuuriminister Indrek Saar (*pildil vasakul*) õnnitles kõiki laureaate. Aastapreemiad pälvisid inimesed, kelle tegevus ja panus spordivaldkonna arengusse on olnud silmapaistev, üheks nende hulgas ka meie seltsikaaslane Jaan Ahi (*pildil paremal*) Eesti jäähoki pikaaegse edendamise eest. Õnnitlused ka seltsikaaslastelt!

Seejärel jagati välja kuldsed Kristjanid ja muud autasud aasta parimatele. Anti välja ka Rahvusvahelise Olümpiakomitee iga-aastane auhind, mis sellel aastal kandis nime „*Olympism in Action*“ (olümpism tegevuses). Polnud vast väga suureks üllatuseks, et selle auhinna võttis EOK presidendilt Urmas Sõõrumaalt vastu Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi juhatuse liige Siim Randoja (*vt pilt järgmisel leheküljel*). Sellel puhul muuseumi arendusjuhi Tooma Koitmäe välja saadetud pressiteatest saab lugeda:

Tartus asuv Baltimaade suurim elamuslik spordimuuseum on oma meeskonnaga viimase kahe aastaga teinud läbi tohutu arengu – muuhulgas on muuseum tunnistanud Eesti aasta muuseumihariduse edendajaks, pälvinud kuus Eesti muuseumiauhindade nominatsiooni ja suurendanud külastatavust pakkudes nii haridus-, olümpia- kui spordielamust kümnetele tuhandetele lastele ja noortele ning kõigile spordisõpradele.

Rahvusvahelise Olümpiamuuseumide koostöövõrgustiku asutajaliikmena on muuseumi tegevuse keskmes eelkõige olümpiamängude loo ja Eesti sportlaste saavutuste kajastamine. 2018. aastal lisandus Eesti ühe kiiremini areneva muuseumi kontole aga ka nii ralliteemaline näitus kui ka suurejooneline rahvusvaheline koostöö Real Madridi jalgpalliklubiga – tegu on mitte ainult Eesti, vaid tõenäoliselt kogu Põhja-Euroopa ühe suurima spordiajaloolise koostööprojektiga maailma edukaima jalgpalliklubiga.

Kõik muuseumi tegevused kannavad endas sama visiooni – muuseumis ei ole kõik asjad vitriinides peidus, vaid võimalusel inimestele nähtavad, näitlikustatud ja katsutavad. 21. sajandi sportlik elamusmuuseum peab pakkuma võimalust kogeda, proovida ja avastada selliselt, et killuke spordi kirge ja väärtusi jõuaks iga külastaja südamesse.

KUIDAS ME SPORTI TEGIME?

Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi kodulehelt projekti „Rahva lood“ alt võib lugeda, et Eesti muuseumidevahelise projekti „Eesti 1987–2000: murdekoht või lahtihüpe“ raames oodatakse mälestusi ka teemal „Kuidas me sporti tegime?“. Üleskutses kirjutatakse:

Kui Eesti NSV sport oli üles ehitatud spordiühingute süsteemile, kus asutuste juures olid kehakultuurikollektiivid, siis 1980-ndate lõpus muutusid ka spordiselsid iseseisvateks ja nende loomisel said uuteks olulisteks mõjuteguriteks vabatahtlikkus, tavakodanike algatus ja initsiatiiv. Erinevates piirkondades tegutsenud spordiselsid mõjutasid ka muud kultuurielu, olid osa rahvuslikust ja kogukonnaliikumisest.

Meenutage spordielu 80ndate lõpus ja 90ndatel aastatel oma kogemusele toetudes – millised spordiorganisatsioonid tegutsesid, milliseid spordialasid harrastati, kes olid eestvedajad, milliseid spordirajatise kasutati, millised olid tähtsamad sündmused?

Millised on teie esimesed isiklikud mälestused spordielust sel perioodil? Millist spordialaga tegelesite sel perioodil? Kus te sporti teha saite: kes oli treener, millise klubi või spordiorganisatsiooni liige te olite? Millised on teie mälestused tollastest spordirajatistest? Mida mäletate spordivarustuse

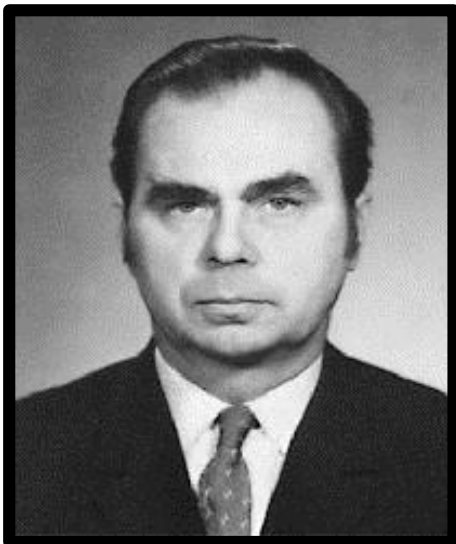
hankimisest (rõivad, jalatsid, sportimisvahendid jne)? Millised olid tähtsamad spordivõistlused ja -üritused? Kirjeldage, kuidas võistlused olid korraldatud (osavõtjate ja korraldajate mured, rõõmud, probleemid), millised olid auhinnad jne. Millised on mälestused võistlustel käimistest (reisimine, ööbimine, toitlustamine jne). Kui käisite võistlemas väljaspool Eestit, siis millised emotsioonid meenuvad sealt.

Kahtlemata on suurel osal Eesti Spordiajaloo Seltsi liikmetest sellest perioodist omad mälestused ja seepärast kutsume kõiki nimetatud ettevõtmises kaasa lööma. Täpsemat informatsiooni leiate Spordi- ja Olümpiamuuseumi kodulehelt (vt www.spordimuuseum.ee).

IN MEMORIAM

HELMUT VALGMAA

5.01.1927 – 20.10.2018

Oma 92. eluaastal lahkus 20. oktoobrikuu päeval meie hulgast teenekas spordipedagoog ja sporditegelane Helmut Valgmaa.

Tallinnas sündinud poisil viis elu Vändrasse, kus ta lõpetas 1945. aastal keskkooli. Järgnes neli aastat õpinguid Tartus ülikooli kehakultuuriteaduskonnas ja nelikümmend neli aastat (1949–1993) samas tööd võimlemise kateedri õppejõuna. 1972. aastal kaitses ta kandidaadiväitekirja ja 1976. aastal omistati talle dotsendi kutse.

1960. aastate algul hakkas teda võimlemise kõrval köitma sulgpall ja ka tööd sulgpallitreenerina saab mõõta aastakümnetega (1963–2000). Helmut Valgmaa on toonud sulgpalli juurde mitu põlvkonda sulgpallisõpru. Tema õpilased, eesotsas tema tütarde Reeda ja Riinaga, on võitnud arvukalt Eesti meistritiitleid ja tema käe alt on sirgunud mitmed tänaseni sulgpallielu kandvad treenerid.

Helmut Valgmaa on avaldanud kirjutisi Kehakultuuris ja teistes ajakirjades ning kogumikes. Ta on mitmete võimlemise- ja sulgpallialaste raamatute autor. Viimane, *Jalgpall. Sulgpall. Tennis. Võimlemine. Seletus- ja neljakeelne tõlkesõnastik* ilmus 2014. aastal.

Aastast 2004 oli Helmut Valgmaa Eesti Spordiajaloo Seltsi liige ja seltsikaaslased jäävad teda meenutama targa, humoorika ja seltskondliku spordiajaloo sõbrana.

ESAS-i TEGEVUSKAVA 2019. AASTAKS

1. ORGANISATSIOONILINE TEGEVUS

1.1. Seltsi tegevuse propageerimine ja liikmeskonna laiendamine	pidev	juhatus
1.2. Koostöö EOK- ja ESOM-ga Eesti spordiajaloo uurimise edendamiseks	pidev	juhatus
1.3. Koostööprojektid spordiajaloo tegelevate isikute ja organisatsioonidega	pidev	juhatus
1.4. Spordiala liitudes spordiajaloo toimkondade ellukutsumisele (uurijate leidmisele) ja alade ajaloo uurimisele kaasaaitamine	pidev	juhatus
1.5. Oma tegevuse info levitamine internetis, oma koduleheküljel, selle täiendamine ja uuendamine	pidev	juhatus
1.6. Seltsi täiskogu koosolekute ettevalmistamine ja läbiviimine	2. mai ja 28. nov.	juhatus

2. SELTSITEGEVUS

2.1. ESAS-i seltsipäevad	graafik	juhatus
2.2. Tallinna osakonna seltsiõhtud	graafik	TO juh.
2.3. Pärnu XXIV spordiajaloo päev	22. veebr.	kohalik aktiiv
2.5. ESAS-i 30. aastapäeva tähistav seltsi XIV spordiajaloo konverents	28. nov.	juhatus

3. METOODILINE TÖÖ JA KOOLITUS

3.1. Koolituspäev Tartus	2. mai	juhatus
3.2. Koolituspäev Tallinnas	15. okt.	TO juhatus
3.3. XVIII suvekool	juuli	juhatus

4. UURIMISTÖÖ JA KIRJASTAMINE

4.1. Teataja väljaandmine	iga kv.	E. Mainla
4.2. Toimetiste nr. 11 ja 12 väljaandmise ettevalmistamine	I-IV kv.	E. Mainla
4.3. "Eesti sisekergejõustik läbi aegade" koostamine (jätkamine)	I-IV kv.	E. Teemägi I. Voltri jt
4.5. Kehakultuurlase aastaraamatutes (1956 –1995) Eesti sportlaste eesnimede taastamine	I-IV kv.	TO juhatus E. Teemägi
4.6. Eesti spordi kronoloogia 1900–2015 (päevast päeva) korrigeerimine ja täiendamine	I-IV kv.	R. Järva M. Ibrus jt

5. MAJANDUSTEGEVUS

5.1. Liikmemaksude kogumine	pidev	laekurid
5.2. Fondidest toetuste taotlemine	pidev	juhatuse
5.3. Majandusküsimuste lahendamine	pidev	juhatuse

Hea seltsikaaslane! Palun anna 10. jaanuariks juhatusele teada oma arvamustest ja ettepanekutest uue aasta tegevuskava suhtes – mida lisada, muuta, parandada.

ÕNNITLEME 2019. AASTA JUUBILARE!

∞ 90 ∞

**ERLEND TEEMÄGI
ENDLA PEETS
HELDUR TUULEMÄE
ESTHER PRINITS
VALTER LENK**

**10. aprillil
2. augustil
1. oktoobril
29. oktoobril
17. novembril**

∞ 85 ∞

**HELDOR KÄÄRATS
PAUL KULDKEPP
AAVI DOBRÕŠ
VALLI KOPLUS**

**24. jaanuaril
10. augustil
14. detsembril
27. detsembril**

∞ 80 ∞

**REIN-VELLO OJAVERE
ILMAR TALUSTE
REIN PAJUR
LAINE UUSTALU
PEETER BÖCLER
HELVI ERIKSON
HILLAR-HEITI KARM**

**6. jaanuaril
8. jaanuaril
6. mail
17. juunil
29. oktoobril
2. novembril
20. detsembril**

∞ 75 ∞

**VELLO PLUUM
PRIIT NEEME
TOOMAS BERENDSEN
ERIK LILLO
VIIVE REESAR
ENN MAINLA
ILME PALU
TOIVO JÄRVIS**

**5. veebruaril
2. aprillil
5. mail
29. juunil
24. septembril
21. novembril
1. detsembril
28. detsembril**

MÄRT IBRUS ANTS VEETÕUSME HENNO LINN ENN KIVISAAR VALERI MAKSIMOV	80 70 60	13. jaanuaril 3. mail 16. mail 26. juulil 2. oktoobril
ELLE ÕUN AARE ARULA	80 65 50	3. jaanuaril 25. oktoobril
ARNO SILLAT	80 55 40	6. aprillil
AARE OJA RAIT MÄNNIK	80 45 30	15. märtsil 19. aprillil
KRISTIINA HÄMELAINEN	80 40 25	20. märtsil

ÄRA UNUSTA, ET ...

ESAS liikmemaks on 8 eurot (pensionäridel **5 eurot**). 2016. aasta novembrikuu üldkogu otsusel on nüüd **liikmemaksust vabastatud 85-aastased ja vanemad**. Liikmemaksu vabastus kehtib muidugi endiselt ka auliikmetele. Loomulikult pole liikmemaksust vabastatud keelatud seltsi oma panusega toetada. Seltsi sisseastumismaks on sama – **2 eurot**.

Liikmemaksu (ja toetusi) on võimalik üle kanda **Eesti Spordiajaloo Seltsi arveldusarvele nr. EE951010152001602002** SEB pangas või tuua/saata seltsi esimehele Enn Mainla (Rüütli 15, Tartu 51007, tel 56497632, E-mail: enn.mainla@gmail.com) või Tallinna osakonna liikmetel oma osakonnas Viive Reesarele (tel 6770829 või 59196767).

Täname, kui oled õige(aegselt) liikmemaksu juba tasunud!

□ □ □ □ □ □ □

**Täname Eesti Kultuurkapitali
seltsi tegevuse toetamise eest!**

□ □ □ □ □

Kasutatud ESAS ja ESOM kodulehel ilmunud materjale.
Fotod: ESOM kogu, Sille Annuk, Enn Mainla ja Jaan Roomets

□ □ □

Eesti Spordiajaloo Seltsi Teataja nr. 88
koostas ja toimetas Enn Mainla